

GALEGOS NO GULAG

Por: José Taboada García

José García Santamaría nacera en Palmeira (Ribeira) e, como bo ribeirão, enrolouse na mercante no barco “Cabo San Agustín”, que facía a ruta de Ordesa a Barcelona. Traballaba de axudante de cociña. O traballo era levado e o soldo bastante bo.

Casou e dese matrimonio naceron dúas fillas. Logo chegou o ano 1936 e houbo o golpe de estado e despois a Guerra Civil. Eles seguían traendo armas e mercadorías para o exército republicano. Italia e Alemaña aliáronse co exército nacional, foi cando os italianos puxeron submarinos na saída do porto de Odesa e fundiran xa un barco. Sabedores disto amarraron no porto. Nesta estancia foron ben tratados polos rusos.

Durante a contenda non puido comunicarse coa súa familia agás unha vez mediante a cruz vermella internacional que lle deu a triste noticia de que a súa muller morrera, deixando dúas fillas orfas, unha de dous anos e outra de meses. A maior foise a vivir cos seus padriños e a máis nova cos dela. Segundo contaron elas tiveron moi bo trato, como se foran fillas.

Así pasaron tres anos, ata que un día os rusos chamáronos e comunicáronlles que a guerra acabara e que querían facer, marchar ou quedar. A resposta de case todos foi marcharse, só un ou dous dixeron de quedar.

Aos de marchar metéronos nun tren rumbo a Siberia e aí empezou o seu calvario nesa viaxe longa e penosa, na que algúns xa morreron polo camiño.

Ao chegaren viron que había tres pavillóns: A, B e C. Aos do barco puxéronos no A que, segundo a vara de medir dos rusos, eran os bos. No B os regulares e no C os malos que eran os contrarios ao réxime, os que se manifestaran, os que delinquiran,...

Os do A eran ben tratados; se enfermaban os médicos curábanos e dábanlles medicinas, mentres que aos do C todo o contrario, preferían que morresen.

Os barracóns eran de madeira e desmontables. No medio tiñan unha estufa de carbón e arredor dela, pegada ás paredes, tiñan as camas feitas con troncos de madeira. A porta non tiña chave nin a eles lles poñían cadeas, nin falta lles facía, a corenta baixo cero e só mirando ceo e neve, o intento de escapada era morte segura.

O traballo que facían era reparar a vía do tren transiberiano e facer novas vías. Eran os nómades de Siberia, ían montando e desmontando os barracóns segundo avanzaba a vía.

Aos do A ata lles permitían escribir cartas e prestábanlles papel e tinta, cartas nas que eles só querían dicir que estaban vivos, cartas que non chegaban a ningún sitio.

Postal de 1947. Pedindo a liberación dos marinos do “Cabo San Agustín

Con esa tinta tatuouse este home os nomes das súas fillas para non esquecelas. A comida era unha sopa negra unha vez ao día, na que as veces aparecía algunha espiña de peixe.

Dentro dos barracóns a diversión que tiñan eran os taboleiros de xadrez. Ás veces botaban partidas simultáneas de barracón contra barracón na que participaban todos. Tiñan un correo que ía ao outro barracón a dicirlle a ficha que moveran. Para darlle valor á partida ás veces xogábanse o rancho, comida dobre para uns e fame para outros.

Nos gulag soían ser todos presos, os policías eran presos, os médicos presos,... Os rusos adoitaban poñerlles unha condena de catro anos, oito,... Aos estranxeiros tiñanos aí.

E, como a can fraco todas son pulgas, estalou a Segunda Guerra Mundial e Alemaña invadiu Rusia. Isto fixo que mirasen con receo aos estranxeiros ao tomalos a moitos como posibles espías. Ao rematar a guerra aumentaron os presos alemáns, da división azul e outros.

Calcúlase que nos gulags houbo trinta galegos, dos cales catro morreron. Outro galego Joaquín Fuster Ribó, nacido en Vigo e de pais cataláns, combatera no Exército Popular para despois exiliarse en Francia. De aí pasou a URSS, onde foi médico militar no exército roxo. Escribiu unha carta á súa irmá dende a embaixada arxentina en Moscú, que foi interceptada polos servizos secretos soviéticos, na que dicía: *“A culpa directa é dos dirixentes criminais do PCE, que son axentes mercenarios de Moscú. Aquí están os seus nomes: En primeiro lugar Dolores Ibarruri, La Pasionaria, que maldito sexa o seu nome e que se coman os cans os seus ósos...”* Isto, xunto a que quixo sacar xente de forma ilegal, fixo que cumprira condena no Gulag.

Outro foi Constante Vicente Giráldez, de Salcidos, A Garda, Pontevedra. Foi voluntario coa División Azul. No asedio a Leningrado fixérono preso e mandárono a Kazaxistán. Como de alí se podía fuxir, estivo con grilletes nas mans e pés ata que o liberaron no ano 1954. De volta foi ordenanza no Hospital Xeral de Vigo dende o ano 1955. Casou con Enriqueta García, enfermeira dese centro.

No ano 1954, un ano despois da morte de Stalin, liberaron a Jose María García o mesmo que ao resto dos presos pechando os gulags.

Embarcaron en Odesa no barco “Semiramis” rumbo a Barcelona e logo a Vilagarcía de Arousa.

Eses homes ganaron liberdade, que é unha das cousas máis importantes do ser humano. Mais viñan con medo, sobre todo José María, pois eles traballaran para o exército republicano e, ao haber aquí a ditadura pensaban que podían metelos no cárcere, cousa que non pasou, ao contrario, déronlles un destino a case todos. A José mandárono para Coruña onde traballou no Instituto Nacional de Previsión, algo parecido á Seguridade Social. Nesta cidade casou e tivo un fillo

Estando en Rusia coñecera a unha muller austríaca coa que tivo unha relación. Cando estivo libre preguntou por ela, máis ninguén soubo dicirlle nada.

Fai uns catro anos presentouse nun hotel do Grove, onde é director xerente o seu neto, un home dicindo que era neto deste home e que a dirección lla dera a súa nai que xa morrera, non sen antes dicirlle que non quería reclamar, que só quería coñecer á familia. Todo casaba, a idade del, os lugares de Rusia. Viñera dende Australia, onde vive, e aquí coñeceu á súa familia, debido a que vive tamén no Grove a filla máis nova de José García.

Ao decatarse un destas cousas, saca a conclusión: Canto atura o ser humano!!! E que malvado pode ser o ser humano contra o ser humano.

Baseado nun feito real.

Para Josito, o seu neto, que me contou historias que lle contara o seu avó.

Un barracón da Siberia.